ماهنامهٔ کشتزار

شمارهٔ ۱۴۷ ـ سال دوازدهم ـ خرداد ۱۴۰۳

صاحب‌امتیاز: انجمن کشاورزان دشت‌لاله

مدیر مسئول: مهندس فرهاد نیک‌پی

سردبیر: دکتر سیمین رهنورد

نشانی: خیابان ۱۷ شهریور، کوچهٔ ۲۳، پلاک ۵

تلفن: ۳۲۲۱۰۴۵۶ ـ ۳۲۲۱۰۴۵۷

پست الکترونیک: info@keshtzar-mag.ir

وب‌سایت: www.keshtzar-mag.ir

شاپا: ۲۷۱۷-۰۰۹۳

شمارگان: ۱۲٬۵۰۰ نسخه

چاپخانه: چاپخانهٔ سپیدار، شهرک صنعتی شمارهٔ ۲

آب‌بندان‌های ۱۲ روستای دشت‌لاله آماده ذخیره ۴۵۰ هزار مترمکعب آب باران شدند

طرح با مشارکت ۳۸۰ خانوار و هزینه‌ای کمتر از یک‌سوم هزینه‌های مشابه اجرا شد

گزارش: مهندس فرهاد نیک‌پی

در حاشیهٔ روستای دشت‌لاله، جایی که تا چند سال پیش فقط یک گودال خاکی پر از علف هرز بود، حالا حوضی بتنی با دیواره‌های شیب‌دار و کف سنگ‌فرش دیده می‌شود. این حوض یکی از ۱۲ آب‌بندانی است که در ۱۲ روستای بخش مرکزی دشت‌لاله ساخته شده‌اند. مجموع ظرفیت ذخیره این آب‌بندان‌ها به ۴۵۰ هزار مترمکعب می‌رسد. مسئولان می‌گویند این حجم آب می‌تواند نیاز آبیاری حدود ۶۰ هکتار باغ بادام و گردو را در سال‌های کم‌باران تأمین کند.

طرح از پاییز ۱۴۰۱ آغاز شد و در مدت ۱۸ ماه به پایان رسید. هزینه کل آن ۱۱۶ میلیارد ریال برآورد شده است. ۶۰ درصد این مبلغ را صندوق توسعه روستایی دشت‌لاله پرداخته و مابقی را ۳۸۰ خانوار بهره‌بردار از طریق وام بلندمدت بازپرداخت می‌کنند. به گفتهٔ مدیرعامل صندوق، نرخ بازپرداخت وام‌ها تاکنون بیش از ۹۶ درصد بوده است. او می‌گوید: «وقتی آب‌بند خودِ مردم است، مراقبش هم خودِ مردم‌اند؛ همین تفاوت بزرگی ایجاد می‌کند.»

مهندس سیمین رهنورد، مدیر اجرایی طرح، توضیح داد که مکان‌یابی آب‌بندان‌ها بر اساس نقشه‌های توپوگرافی و مسیر طبیعی رواناب انجام شده است. به گفتهٔ او، هر آب‌بند طوری طراحی شده که حداکثر ۷۲ ساعت پس از بارش آب را نگه دارد و از تبخیر زیاد جلوگیری کند. او افزود: «در بسیاری از نقاط، کافی بود مسیر چند شیار کوچک را به حوض هدایت کنیم. همین کار ساده، بخش بزرگی از آب هدررفته را نجات داد.»

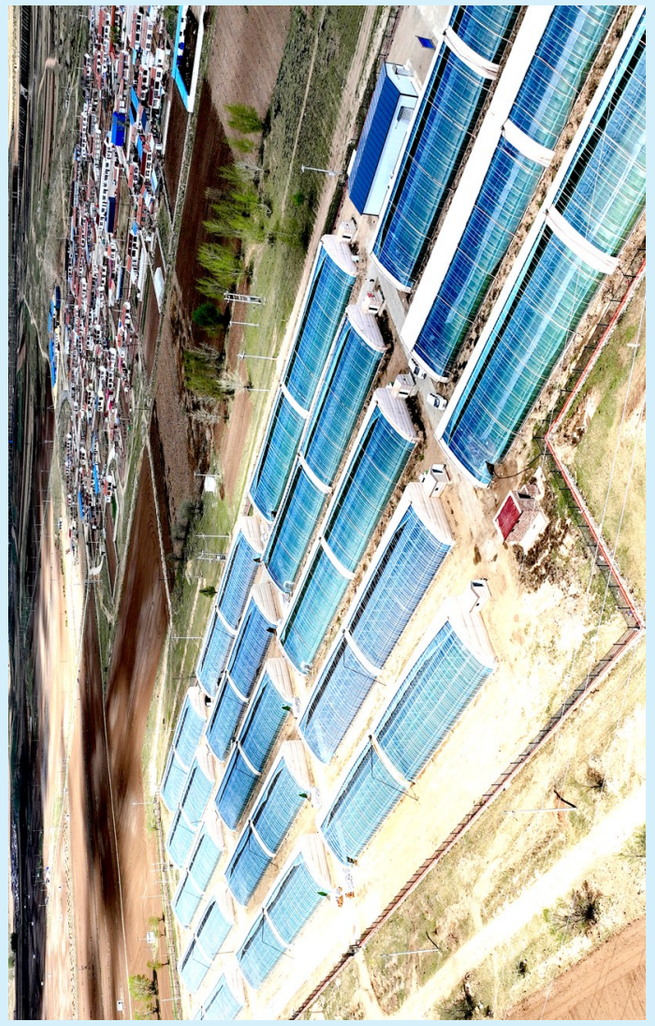

آب‌بند روستای دشت‌لاله در نخستین روز پر شدن پس از بارش ۱۲ فروردین

با این حال، همه چیز بی‌دردسر پیش نرفته است. در ابتدا برخی اهالی نسبت به حفر چاه‌های عمیق در کنار آب‌بندان‌ها اعتراض داشتند، زیرا می‌ترسیدند آب سطحی کاهش یابد. برای رفع این نگرانی، قرار شد حداکثر عمق چاه‌ها ۴۰ متر باشد و فاصلهٔ آن‌ها از آب‌بند کمتر از ۱۵۰ متر نباشد. تاکنون ۱۴ حلقه چاه با این شرایط حفر شده و هیچ‌یک از آب‌بندان‌ها دچار افت محسوس نشده‌اند.

فاطمه کریمی، کشاورز ۵۲ ساله‌ای که باغ گردوی ۴ هکتاری‌اش در ۳۰۰ متری آب‌بند شمارهٔ ۷ قرار دارد، می‌گوید محصول امسال او نسبت به سال قبل حدود یک‌سوم بیشتر بوده است. او گفت: «پارسال در تیر ماه آب‌بند خشک شده بود، اما امسال هنوز نیمی از آب را دارد و همین برای ما یعنی تفاوت بین سود و ضرر.» با این حال، او نیز خواستار ساخت یک آب‌بند دیگر در بالادست روستا شد.

در کنار آب‌بندان‌ها، ۲۱ کیلومتر جوی خاکی و ۳ کیلومتر لوله‌گذاری فشار ضعیف برای انتقال آب به باغ‌ها اجرا شده است. همچنین ۱۳ کیلومتر مسیر روستایی تعریض و شن‌ریزی شده تا دسترسی ماشین‌آلات در زمان برداشت محصول آسان‌تر شود. مهندس رهنورد گفت که برای هر آب‌بند یک تابلوی آموزشی نصب شده است تا کودکان و نوجوانان روستا با اهمیت آب آشنا شوند.

با وجود استقبال عمومی، برخی کارشناسان هشدار داده‌اند که توسعهٔ بی‌رویهٔ این طرح‌ها می‌تواند جریان آب زیرزمینی را در بلندمدت کاهش دهد. به همین دلیل، قرار است پیش از اجرای فاز دوم، مطالعهٔ جامع منابع آب منطقه انجام شود. با این حال، مسئولان تأکید دارند که تا زمانی که برداشت از چاه‌ها از میزان ورودی آب‌بندان‌ها بیشتر نشود، وضعیت آبخوان قابل کنترل خواهد بود.

۱۲ آب‌بند روستایی دشت‌لاله ۴۵۰ هزار مترمکعب آب باران ذخیره می‌کنند

طرح با مشارکت ۳۸۰ خانوار و هزینه‌ای کمتر از یک‌سوم هزینه‌های مشابه اجرا شد

گزارش: مهندس فرهاد نیک‌پی

در حاشیهٔ روستای دشت‌لاله، جایی که تا چند سال پیش فقط یک گودال خاکی پر از علف هرز بود، حالا حوضی بتنی با دیواره‌های شیب‌دار و کف سنگ‌فرش دیده می‌شود. این حوض یکی از ۱۲ آب‌بندانی است که در ۱۲ روستای بخش مرکزی دشت‌لاله ساخته شده‌اند. مجموع ظرفیت ذخیره این آب‌بندان‌ها به ۴۵۰ هزار مترمکعب می‌رسد. مسئولان می‌گویند این حجم آب می‌تواند نیاز آبیاری حدود ۶۰ هکتار باغ بادام و گردو را در سال‌های کم‌باران تأمین کند.

طرح از پاییز ۱۴۰۱ آغاز شد و در مدت ۱۸ ماه به پایان رسید. هزینه کل آن ۱۱۶ میلیارد ریال برآورد شده است. ۶۰ درصد این مبلغ را صندوق توسعه روستایی دشت‌لاله پرداخته و مابقی را ۳۸۰ خانوار بهره‌بردار از طریق وام بلندمدت بازپرداخت می‌کنند. به گفتهٔ مدیرعامل صندوق، نرخ بازپرداخت وام‌ها تاکنون بیش از ۹۶ درصد بوده است. او می‌گوید: «وقتی آب‌بند خودِ مردم است، مراقبش هم خودِ مردم‌اند؛ همین تفاوت بزرگی ایجاد می‌کند.»

مهندس سیمین رهنورد، مدیر اجرایی طرح، توضیح داد که مکان‌یابی آب‌بندان‌ها بر اساس نقشه‌های توپوگرافی و مسیر طبیعی رواناب انجام شده است. به گفتهٔ او، هر آب‌بند طوری طراحی شده که حداکثر ۷۲ ساعت پس از بارش آب را نگه دارد و از تبخیر زیاد جلوگیری کند. او افزود: «در بسیاری از نقاط، کافی بود مسیر چند شیار کوچک را به حوض هدایت کنیم. همین کار ساده، بخش بزرگی از آب هدررفته را نجات داد.»

آب‌بند روستای دشت‌لاله در نخستین روز پر شدن پس از بارش ۱۲ فروردین

با این حال، همه چیز بی‌دردسر پیش نرفته است. در ابتدا برخی اهالی نسبت به حفر چاه‌های عمیق در کنار آب‌بندان‌ها اعتراض داشتند، زیرا می‌ترسیدند آب سطحی کاهش یابد. برای رفع این نگرانی، قرار شد حداکثر عمق چاه‌ها ۴۰ متر باشد و فاصلهٔ آن‌ها از آب‌بند کمتر از ۱۵۰ متر نباشد. تاکنون ۱۴ حلقه چاه با این شرایط حفر شده و هیچ‌یک از آب‌بندان‌ها دچار افت محسوس نشده‌اند.

فاطمه کریمی، کشاورز ۵۲ ساله‌ای که باغ گردوی ۴ هکتاری‌اش در ۳۰۰ متری آب‌بند شمارهٔ ۷ قرار دارد، می‌گوید محصول امسال او نسبت به سال قبل حدود یک‌سوم بیشتر بوده است. او گفت: «پارسال در تیر ماه آب‌بند خشک شده بود، اما امسال هنوز نیمی از آب را دارد و همین برای ما یعنی تفاوت بین سود و ضرر.» با این حال، او نیز خواستار ساخت یک آب‌بند دیگر در بالادست روستا شد.

در کنار آب‌بندان‌ها، ۲۱ کیلومتر جوی خاکی و ۳ کیلومتر لوله‌گذاری فشار ضعیف برای انتقال آب به باغ‌ها اجرا شده است. همچنین ۱۳ کیلومتر مسیر روستایی تعریض و شن‌ریزی شده تا دسترسی ماشین‌آلات در زمان برداشت محصول آسان‌تر شود. مهندس رهنورد گفت که برای هر آب‌بند یک تابلوی آموزشی نصب شده است تا کودکان و نوجوانان روستا با اهمیت آب آشنا شوند.

با وجود استقبال عمومی، برخی کارشناسان هشدار داده‌اند که توسعهٔ بی‌رویهٔ این طرح‌ها می‌تواند جریان آب زیرزمینی را در بلندمدت کاهش دهد. به همین دلیل، قرار است پیش از اجرای فاز دوم، مطالعهٔ جامع منابع آب منطقه انجام شود. با این حال، مسئولان تأکید دارند که تا زمانی که برداشت از چاه‌ها از میزان ورودی آب‌بندان‌ها بیشتر نشود، وضعیت آبخوان قابل کنترل خواهد بود.

صفحهٔ ۲ ـ سردبیر: نامه‌ها و پاسخ‌ها

صفحهٔ ۳ ـ گزارش: ۱۲ آب‌بند روستایی دشت‌لاله ۴۵۰ هزار مترمکعب آب باران ذخیره می‌کنند

صفحهٔ ۴ ـ گفت‌وگو: «وقتی آب‌بند خودِ مردم است، مراقبش هم خودِ مردم‌اند»

صفحهٔ ۵ ـ بازار: قیمت‌ها، عرضه و تقاضا در میدان میوه و تره‌بار

صفحهٔ ۶ ـ آموزش: هرس زمستانهٔ درختان میوه در باغ‌های کوهستانی

صفحهٔ ۷ ـ دام و طیور: واکسیناسیون گوسفند در برابر تب برفکی

صفحهٔ ۸ ـ آگهی‌ها

ماهنامهٔ کشتزار ـ شماره ۱۴۷ ـ خرداد ۱۴۰۳ ـ ۲۴ صفحه